

S. LUPINO, Čeznja

LIT.: V. Foretić, Otok Korčula u srednjem vijeku do g. 1420, Zagreb 1940. — P. Lisićar, Crna Korkira i kolonije antičkih Grka na Jadranu, Skopje 1951, str. 94. — D. Rendić-Miočević, Zur Frage der Datierung des Psephisma aus Lumbarda, Archaeologia Iugoslavica (Beograd), 1965, 6. — M. Gjirovoje, Otok Korčula, Zagreb 1968, str. 32, 44, 332–335. — D. Rendić-Miočević, Nekoliko novih ulomaka grčkog natpisa iz Lumbarda, VjAM, 1970, 4. — I. Fisković, Kulturno-umjetnička prošlost Pelješkog kanala, Split 1972. — D. Rendić-Miočević, O knidskoj kolonizaciji otoka Korčule, Diadora, 1980, 9.

Jos. B.

LUN, naselje na najsjevernijem rtu otoka Paga. Na njegovu se području nalazi više nekropola i jedna veća gradina (Gradac, iznad Stanišća) iz doba Liburna. U uvali Tovarnele nađeni su rim. novci a tu se nalazi i starokršć. sarkofag, u novije vrijeme dovezen iz Paga. U župnoj crkvi Sv. Jeronima čuva se romanički kip Sv. Mihovila, pronađen u ruševinama ranosrednjovj. crkvice Sv. Martina na Puntima. U blizini zaseoka Jakišnice nalaze se ruševine crkvice Sv. Ivana iz XIV. st. a u Vidasovim Stanovima ruševine crkvice Sv. Vida, također iz XIV. st.

LIT.: I. Petricoli, Spomenici srednjovjekovne arhitekture na otoku Pagu, SHP, 1952. — I. Fisković, Ranokršćanski sarkofazi s otoka Braća, VjAHD, 1981. — Tisuću godina hrvatske skulpture (katalog), Zagreb 1991, str. 45.

A. Bad.

LUNAČEK, Vladimir, književnik i likovni kritičar (Vinkovci, 23. I. 1873 — Zagreb, 1. VIII. 1927). Gimnaziju polazio u Zagrebu, maturirao u Vinkovcima (1892). Studirao medicinu u Beču i pravo u Pragu. Rad lik. kritičara započeo je u »Agramer Tagblattu« 1900. i od tada sustavno prati domaće lik. pojave kao i suvremenu izgradnju Zagreba. Kreće se u krugu umjetnika i književnika moderne, te se u tome smjeru razvija njegov kritički stav. Piše feljtone, književne, lik. i kazališne kritike u »Hrvatskome pravu«, »Narodnim novinama«, »Agramer Zeitungu«, »Životu«, »Dnevnom listu«, »Prosvjeti«. Od 1906. do smrti urednik je kult. rubrike »Obzora«. Uredio je »Strossmayerov kalendar« (1907), a kao urednik za ilustracije dao je »Savremeniku« (1914–15) reprezentativan i suvremen izgled.

BIBL.: Prilozi za povijest hrvatske umjetnosti, Savremenik, 1906, 5; Petnaest godina hrvatske umjetnosti, ibid., 1914, 1, 2, 4; Frangeš Mihanović, Zagreb 1920; Bela Čikoš, Zagreb 1920; Bilansa hrvatske moderne, Savremenik, 1923, 9; Nakon dvadesetpet godina, Obzor, 1923, 343.

O. Ma.

LUPINO, Stephan (Lepen, Ivan), fotograf (Varaždin, 28. IV. 1952). Školovao se u Varaždinu, potom odlazi u Rim 1975, London 1978. te 1979. u New York, gdje studira glumu. Fotografije mu objavljuju ugledni modni i fotografski listovi »Photo«, »Zoom«, »Vogue Hommes«, »Playboy«, »King«, »Max«, »Per Lui« i dr. Osim modne fotografije u kojoj naglašuje pokret tijela i erotičnost, nekonvencionalnim načinom snima egzotične likove iz polusvijeta. Bavi se video-spotom i režijom filmova (Zagreb živi, 1994). Izdao nekoliko knjiga sa svojim fotografijama: Lupino — En Avant!, München, 1988; Nightlife World, München — New York, 1989; Lupino Photo Book, Zagreb, 1994. — Samostalno izlagao u Zagrebu, Tokiju, Kyotu, Milanu, Münchenu, Parizu.

K. Ma.

LUPOGLAV, selo I od Dugoga Sela. U župnoj crkvi Bl. Augustina Kažotića (1818) nalazi se mramorni oltar kipara A. Michelazzija, rađen za zagrebačku katedralu (oko 1743).

LIT.: R. Matejčić, Antonio Michelazzi »Sculptor-fluminensis«, Peristil, 1967–68, 10–11.

LUPOSIGNOLI, Mihovil, slikar i graditelj (Split, prva pol. XVIII. st.). God. 1727. naslikao kopiju slike iz 1518 (djelo domaćeg slikara Nikole Bralića) za franjevačku crkvu na Poljudu u Splitu (Bezgrešno začecje; uz lik Majke Božje teolozi i Muhamed). Izradio 1738. projekt za splitsku crkvu Gospe od Zdravlja na Dobrome (djelomično nadahnut crkvom Santa Maria della Salute u Veneciji) koji nije izveden. Bavio se i skulpturom; dao osnovu za oltar Sv. Dujma u splitskoj katedrali (nije ostvarena).

LIT.: K. Prijatelj, Barok u Splitu, Split 1947, str. 30, 68–69. — Horvat — Matejčić — Prijatelj, Barok.

K. Plj.

LUPPIS, Antonio Francesco, slikar (Rijeka, 6. VI. 1829 — 22. II. 1910). Diplomirao je na Nautičkome institutu u Marseilleu. Bio je brodovlasnik te kulturni i politički djelatnik. Skupljao je vrijedne slike iz XVI. i XVII. st. Slikarstvom se počeo baviti 1879. Slikao je poglavito u ulju brove (Brigantin Irene, 1885), vedute (Pogled na kazalište i mrtvi kanal, 1888), marine i primorske krajolike idiličnih ugođaja (Motiv iz Drage, 1885; Romantični pejzaž, 1887). Izlagao je na skupnoj izložbi u Rijeci 1917. Djela mu se nalaze u Pomorskoj i povijesnoj muzeju u Rijeci te u privatnim zbirkama.

LIT.: B. Vižintin, Rijeka u očima slikara (katalog), Rijeka 1960. — Isti, Umjetnička Rijeka XIX. stoljeća, Rijeka 1993.

V. Fo.

LUPPIS, Luigi, arhitekt (Rijeka, 9. V. 1879 — 1935). Imao u Rijeci arhit. biro; od njegovih su projekata poznate palača Dobrotvornoga dječjega prihvatišta, zgrada Osnovne škole »Kozala« (1911) te kuće Šinko i Matković (1910). Kombinirao je elemente historicizma i secesije.

LIT.: R. Matejčić, Kako čitati grad, Rijeka 1988.

LUTKA-FILM → ANIMIRANI FILM

LUŽAIĆ, Veljko, slikar (Žednik kraj Subotice, 31. I. 1937). Počeo slikati kao samouk, poslije ga poučavaju N. Pivac, Lj. Verner i M. Veža. Slika motive iz Osijeka, čamce i teglenice na Dravi. Potez kista mu je snažan, kolorit bujan i izražajan. Samostalno izlagao u Osijeku 1958, 1970, 1978, 1990. Bavi se scenografijom.

LUŽINE, lok. u Stonskome polju. U romaničko-gotičkoj monumentalnoj crkvi Gospe od Lužina uzidano je više pleternih ulomaka, koji uz fragmente kamenoga namještaja s natpisom svjedoče o postojanju predromaničke crkvice. U XIII. st. spominje se obnova crkve i bazilijanskoga samostana. Pred crkvom je grobna ploča iz XV. st. s gotičkim natpisom i štitom u reljefu. Na zidovima su ostaci ciklusa zidnih slikarija, vjerojatno kojega dubrovačkoga majstora iz XVI. st. U XIX. st. gradi se masivni zvonik iznad predvorja.

LIT.: F. Vlašić, Bilješke uz tri stonska spomenika, Prilozi — Dalmacija, 1956. — A. Dračević, Da li je već u IX. st. postojala crkva Bogorodice u Lužinama kod Stona, ibid., 1966. — Isti, Novi arheološki nalazi kod crkve Gospe od Lužina u Stonu, ibid., 1970. — V. Sokol, Kasnosrednjovjekovna grobišta i nadgrobni spomenici Pelješca, Pelješki zbornik, I, Zagreb 1976.

V. K.

LUŽNICA, jednokatni barokni dvorac Z od Zagreba kraj Zaprešića. Nekada u posjedu obitelji Rauch. Ima tri krila (tlocrt u obliku slova U). Srednje je krilo naglašeno rizalitom, a na uglovima cilindričnim kulama. Nad glavnim ulazom, sučelice parku, nalazi se prostrani balkon. Na pročeljima dvorca iznad prozora reljefno su fino izvedena različita poprsja. U dvorskoj kapeli je oltar iz doba rokokoa.

LIT.: M. Obad Šitarović, Dvorci i perivoji Hrvatskoga zagorja, Zagreb 1991.

R.

LYPOLDT, Stjepan, slikar i fotograf (Karlovac, 1806 — Varaždin, 12. II. 1901). God. 1832. postavljen je za učitelja u Risarskoj školi u Varaždinu, a 1852. na tada otvorenoj nižoj realci. Izrađivao je predloške za nastavu (crteže geometrijskih tijela, raznovrsne ornamente, utvrde, dijelove zgrada i cijela pročelja kuća, ljudske glave i dijelove tijela), te akvarele iz raznih krajeva SZ Hrvatske i Slavonije. Njegove slike Sv. Josipa i Sv. Benedikta (1836) nalaze se u kapucinskoj crkvi u Varaždinu. Među njegovim

slikarskim radovima ističe se portret Florijane Karger, glavarice uršulinskoga samostana u Varaždinu (1839). Bavio se fotografijom te je u Varaždinu otvorio i svoj vlastiti fotografski atelje (1870).

LIT.: *M. Ilijanić*, Osvrt na rad varaždinske risarske škole i niže realke, Zagorski kolendar 1959, Zagreb 1958. — *I. Lentić*, Stjepan Lypoldt, varaždinski »Risarić naučitelj«, Godišnjak Gradskog muzeja Varaždin, 1975, 5. — *N. Grčević*, Fotografija devetnaestog stoljeća u Hrvatskoj, Zagreb 1981, str. 137–139.

I. L.

LUŽNICA